

35. 1998'den Günümüze Lisans Programlarında Okul Öncesi ve İlkokul Kademesine Yönelik Müzik Derslerinin Durumu¹

Yunus YAPALI²

Ayşe ÇAKIR İLHAN³

APA: Yapalı, Y. & Çakır İlhan, A. (2024). 1998'den Günümüze Lisans Programlarında Okul Öncesi ve İlkokul Kademesine Yönelik Müzik Derslerinin Durumu. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (41), 732-744. DOI: <https://10.5281/zenodo.13337786>

Öz

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden birikimli durum çalışması yaklaşımı kullanılarak yapılmıştır. Eğitim fakültelerindeki okul öncesi, sınıf ve müzik öğretmenliği bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerindeki çocuk gelişimi bölümleri için hazırlanan lisans programlarında yer alan okul öncesi ve ilkökul düzeyindeki müzik derslerinin durumunu incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, YÖK'ün 1998, 2007 ve 2018 tarihlerinde öğretmenlik programlarındaki müzik dersleri ile Türkiye'deki çocuk gelişimi lisans programlarının müzik derslerinin program içerisindeki dağılımı betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Teorik, uygulama, ders süresi, ders sayısı ve kredi sayıları belirlenmiştir. Genel olarak, program güncellemelerinde müzik derslerinin ders sayısı ve süresinin azaldığı, uygulama kısmının ise tamamen kaldırıldığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenliği bölümünde "Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi", sınıf öğretmenliği bölümünde ise "Müzik Öğretimi" isimli sadece teorik bilgilerin verildiği 3 saatlik bir derse dönüştüğü görülmektedir. Müzik öğretmenliği bölümünde ise diğer bölümlerde olduğu gibi değişen her programla birlikte derslerin sayı ve saat olarak azaldığı görülmektedir. Sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi lisans bölümlerinde ise "Çocukluk Döneminde Müzik", "Çocuk ve Müzik", "Müzik I-II" ve "Orff Eğitimi" isimli çoğunlukla seçmeli müzik derslerinin bulunduğu görülmüştür. Sonuç itibarıyla YÖK'ün 30 Mayıs 2018 yayımlanmış olduğu müzik, sınıf ve okul öncesi öğretmenliği programları ve çocuk gelişimi bölümlerinin ders programlarının EÇME için gerekli olan yeterlikleri kazandırabilecek yeterlikte olmadığı düşünülmektedir.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu makale "Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi Alanında Uzmanlık Eğitimi İçin Alan Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Bir Program Önerisi" isimli doktora/ tezi çalışması kapsamında üretilmiştir. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 24.02.2022 tarihli, 136517 sayılı kararla etik izni verilmiştir.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %7

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 27.06.2024-**Kabul Tarihi:** 20.08.2024-**Yayın Tarihi:** 21.08.2024; **DOI:** <https://10.5281/zenodo.13337786>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlük

² Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Hafik Kamer Örnek Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı / Lect. Dr., Sivas Cumhuriyet University, Hafik Kamer Örnek Vocational School, Department of Child Care and Youth Services, Child Development Program (Sivas, Türkiye), yunusyapali@cumhuriyet.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-4225-9005> **ROR ID:** <https://ror.org/04f81fm77>, **ISNI:** 0000 0001 2259 4311, **Crossref Funder ID:** 501100002966

³ Prof. Dr., Kapadokya Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi / Prof., Cappadocia University, Faculty of Architecture and Design (Nevşehir, Türkiye), aysecakirilhan@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-1236-711X> **ROR ID:** <https://ror.org/01zx17h33>, **ISNI:** 0000 0004 6473 306X, **Crossref Funder ID:** 501100023316

Anahtar Kelimeler: Erken çocuklukta müzik eğitimi, İlkokul müzik dersleri, program değerlendirilmesi, ders programlarının yeterliği, program değişiklikleri

The State Of Music Lessons For Preschool And Elementary School Levels From 1998 To The Present⁴

Abstract

This study adopts the cumulative case study approach as a qualitative research method. It aims to examine the status of music courses at the preschool and primary school levels in the undergraduate programs designed for education faculties specializing in preschool, classroom, and music teaching, as well as for the child development departments within health sciences faculties. In pursuit of this goal, the distribution of music courses in teacher training programs by the Higher Education Council (YÖK) in 1998, 2007, and 2018, along with the music courses in child development undergraduate programs in Turkey, is analyzed using a descriptive analysis method. Theoretical and practical components, course duration, number of courses, and credit hours are identified. Generally, it is observed that there is a decrease in the number and duration of music courses in program updates, with the elimination of the practical component altogether. Specifically, in the preschool teaching department, the course titled "Early Childhood Music Education" has been transformed into a 3-hour theoretical course. Similarly, in the classroom teaching department, the course has been reduced to a 3-hour theoretical class called "Music Teaching." In the music teaching department, as with other departments, it is evident that with each program change, the number and hours of courses have decreased. In the child development departments of health sciences faculties, elective music courses such as "Music in Childhood," "Child and Music," "Music I-II," and "Orff Education" are predominantly offered. In conclusion, it is considered that the teacher training programs and child development department programs in music, classroom, and preschool teaching published by YÖK on May 30, 2018, do not provide sufficient competence to impart the required qualifications for Early Childhood Music Education (ECME).

Keywords: Early childhood music education, primary school music classes, program evaluation, adequacy of curriculum, curriculum changes

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** This article was produced within the scope of the doctoral dissertation study titled "Determination of Field Competencies for Specialty Education in the Field of Music Education in Early Childhood and a Program Proposal". It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Statement: Ethical permission was granted by Sivas Cumhuriyet University Ethics Commission with the decision dated 24.02.2022 and numbered 136517.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 7

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 27.06.2024-**Acceptance Date:** 20.08.2024-

Publication Date: 21.08.2024; **DOI:** <https://10.5281/zenodo.13337786>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Erken çocuklukta müzik eğitimi (EÇME), çocukların gelişimi üzerindeki etkileri günümüzde giderek daha fazla çalışmanın odağında yer alan konulardan biri olarak görülmektedir. Müziğin çocukların yaratıcılıklarını beslemek ve duygusal bağlantılarını güçlendirmek için güçlü araçlar olarak kabul edilmesi, özellikle erken çocukluk döneminden itibaren eğitimin tüm kademelerinde sanat derslerinin hak ettiği düzeyde yer alması (İlhan, 2019), “birey ve toplum için öneminin vurgulanması” (Arapgırlıoğlu ve Karagöz, 2011, s. 195) bu alana yoğunlaşan araştırmacıların odak noktası haline gelmiştir. Her eğitmen kendi uzmanlık çerçevesi içerisinde erken çocukluk döneminin ve bu dönemde verilen müzik eğitiminin önemi vurgulayarak verilen lisans programlarını da bu doğrultuda incelemesini gerekli kılmıştır. Bu alanı araştırmalarına konu edinen müzik eğitimcileri de erken çocukluk alanına yönelik bir takım çalışmalar içerisinde EÇME alanının önemini vurgulayarak, eğitimcilerinin profesyonel müzik eğitimi almalarının gerekli görülmesini (Neelly, 2000), çocuklar için kaliteli ve etkili müzik öğretimi sunmanın anahtarı olarak görmüşlerdir (Haston, 2007).

Yapılan birçok lisansüstü çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının, müziği ve müzik öğretimini gerekli gördüklerini fakat lisans eğitiminde aldıkları müzik eğitimi derslerinin sayı, ders saati, biçim ve içerik olarak yetersiz bulduklarını (Alparlan, 2010; Arapgırlıoğlu ve Karagöz, 2011; Chan, 2012; Gruenhagen, 2012; Kılıç, 2009; Koca, 2013; Suthers, 2008) bu durumun kendilerini bu alanda yeterli görmemelerine sebep olduğu (Burak, 2019), okul öncesi eğitimde uygulamadan yoksun ve sadece teorik bilgilerden oluşan bir eğitim verilmesinin beklentilerini karşılamadığını, enstrüman çalmayı istemekle birlikte temel kaynak olarak enstrüman kullanmakta zorlandıklarını (Elaldı, Batdı ve Sönmez-Ölger, 2020) ve etkinliklerde müzikal unsurlarla birlikte zamanın verimli kullanılmasına yönelik öz-yeterlik düzeylerinin düşük olduğunu (Öztutgan, 2018) belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin hizmet öncesi süreçte müzik eğitimi yeterli düzeyde almaları gerekmektedir. Verilen eğitimin içeriği, temel müzik bilgisinin yanı sıra müziğin erken çocuklukta kullanımıyla ilgili bilgileri içermelidir (Aysu, Aral, Gürsoy, Yıldız Bıçakçı, 2018). EÇME derslerini yürütecek olan öğretmen adaylarının lisans döneminde aldıkları müzik derslerinin, sadece çok çeşitli müzik becerilerinin ve anlayışlarının geliştirilmesini değil, aynı zamanda yöntem ve materyalleri keşfetmede rehberliği de içermesi gerekmektedir (Saunders & Baker, 1991).

Türkiye’de eğitim fakültelerinin sınıf, okul öncesi ve müzik öğretmenliği bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerindeki lisans programlarında erken çocukluk dönemi odaklı müzik eğitimi derslerinin incelenmesi, bu derslerin tarihçesi, içeriği ve uygulamalarındaki değişimlerin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu alandaki araştırmalar, müfredat ve uygulama açısından mevcut durumu anlamak ve gelecekteki eğitim programlarını şekillendirmek adına kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, Türkiye’deki eğitim fakültelerinin sınıf, okul öncesi ve müzik öğretmenliği bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinde yer alan lisans programlarında erken çocukluk dönemi odaklı müzik eğitimi derslerinin içeriği ve dağılımının zaman içindeki değişimini incelemektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, eğitim fakültelerinin sınıf, okul öncesi ve müzik öğretmenliği bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümleri için hazırlanan lisans programlarında yer alan erken çocukluk dönemi odaklı müzik derslerinin durumunu incelemektir. Özellikle, öğretmen

adaylarına ve çocuk gelişimi öğrencilerine sunulan müzik eğitimi derslerinin programlarda yer alma durumlarının zaman içinde nasıl değiştiğini detaylı bir şekilde ele almaktır. Bu alanda yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde; eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği programının revizyon gerekçeleriyle tutarlılığı (Kalyoncu, 2005); okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde uygulanan müzik eğitimi programlarının yeterlilik derecesi (Tufan, 2006); öğretmenlik programlarında sanat derslerinin değişen programlardaki durumu (İlhan, 2019) konularının incelendiği görülmektedir. Bu çalışmayı diğerlerinden ayıran önemli bir nokta, programlarda özellikle EÇME derslerine odaklanması ve aynı zamanda bu programların sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinin ders programlarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesidir. Hazırlanan çalışmanın EÇME' nin kalitesinin değerlendirilmesi; eğitim kurumları ve müfredat geliştiricilere programları gözden geçirme ve güncelleme yaparken rehberlik edebilecek bilgileri içermesi ve EÇME açısından daha etkili ve kapsamlı hale getirilmesi; çocuk gelişimi ve müzik eğitimi arasındaki ilişkinin anlaşılması açısından müzik eğitimi ve çocuk gelişimi uzmanlarının bir arada bütünleyici bir müfredat oluşturmaları bakımından önemli görülmektedir. Çalışmanın müzik eğitimi ile çocuk gelişimi alanları arasındaki bağlantıyı güçlendirmesi ve disiplinlerin birlikteliğini savunan bir bakış açısı sunması, programların güncelleme ve iyileştirme çalışmalarında akademisyenler, öğretmenler ve çocuk gelişimciler için temel bilgiler sunarak ortak bir dil ve işbirliği oluşturmaları bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

"Türkiye'deki eğitim fakültelerinin sınıf, okul öncesi ve müzik öğretmenliği bölümleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinde yer alan lisans programlarında erken çocukluk dönemi odaklı müzik eğitimi derslerinin dağılımı, zaman içinde nasıl değişmiştir?" 1998, 2007 ve 2018 Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programlarında yer alan EÇME dersleri ve haftalık dağılımları nasıldır?

Alt Problemler

1. 1998, 2007 ve 2018 Sınıf Öğretmenliği lisans programlarında yer alan EÇME dersleri ve haftalık dağılımları nasıldır?
2. 1998, 2007 ve 2018 Müzik Öğretmenliği lisans programlarında yer alan EÇME dersleri ve haftalık dağılımları nasıldır?
3. Sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerinde yer alan lisans programlarında erken çocukluk dönemi odaklı müzik eğitimi dersleri ve haftalık dağılımları nasıldır?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yaklaşımı kullanılarak yapılmıştır (Davey, 2009). Çalışma, öğretmen adaylarına ve çocuk gelişimi öğrencilerine yönelik müzik eğitimi derslerinin lisans programlarındaki durumunu zaman içinde gözlemleyerek, bu derslerin programlarda nasıl değişikliklere uğradığını incelemektedir. Bu amaçla YÖK'ün 1998, 2007 ve 2018 yıllarındaki eğitim programları arasındaki evrimi birikimli bir perspektifle incelemesi yönüyle "Birikimli Durum Çalışmaları" türündedir (Davey, 2009). Çalışmanın örneklemini oluşturan bölümlerin lisans programlarındaki müzik eğitimi odaklı dersler, betimsel analiz yöntemi kullanılarak dersin kodu, dersin adı, verildiği yarıyıl, ders saati (teorik – uygulama) ve kredisi gibi kriterlere göre değerlendirilmiştir. Bu kriterler üzerinden yapılan değerlendirmeler, müzik eğitimi derslerinin programlardaki yerini

belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Programlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, oluşturulan tablolarla desteklenerek sunulmuş ve detaylı bir şekilde yorumlanmıştır. Betimsel analiz yöntemi, mevcut durumu belirleme ve açıklamayı hedefler (Karakaya, 2009). Eğitim fakülteleri ile sağlık bilimleri fakültelerinin lisans programları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları vurgulayarak, bu programlardaki müzik eğitimi derslerinin nasıl şekillendiğini ve hangi farklılıklara sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sayede, karmaşık görünen durum daha görünür ve anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır (Punch, 2005). Araştırmanın verileri, Yükseköğretim Kurumu'nun resmi web sitesinden alınan eğitim fakültelerinin 1998, 2007 ve 2018 yıllarında yayınlanan öğretim programları ile çocuk gelişimi lisans programına sahip üniversitelerin resmi web sitelerinde yayınladıkları ders programlarından derlenmiştir. Verilerin YÖK'ün resmi web sitesi ve üniversitelerin resmi web siteleri analiz edilmesi ve elde edilen sonuçların tablolarla desteklenerek detaylı bir şekilde yorumlanması, çalışmanın güvenilirliği ve içeriğin anlaşılabilirliği açısından önemli görülmektedir.

Bulgular

Eğitim fakültelerinin okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve müzik öğretmenliği programları EÇME alanında verilmekte olan dersler, öğretmen yetiştirme lisans programları 1998, 2007 ve 2018 yıllarında (birtakım gerekçeler doğrultusunda) güncellenerek bazı değişikliklere uğramıştır. Yükseköğretim Kurumunun Mart 1998, Haziran 2007, Mayıs 2018 tarihlerinde okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve müzik öğretmenliği programlarında yer alan EÇME odaklı verilmekte olan dersler tablolar halinde yer almaktadır.

Türkiye'de okul öncesi, sınıf ve müzik öğretmeni yetiştirme modelinde zorunlu dersler kapsamında yer alan EÇME derslerine yönelik yapılan alan taraması çalışmalarına ilişkin YÖK tarafından hazırlanan/uygulanan 1998, 2007 ve 2018 eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programlarına ilişkin öğretmen yetiştirme programlarından elde edilen veriler incelendiğinde; okul öncesi, sınıf ve müzik öğretmenliği programlarında yer alan EÇME'ye yönelik derslerin bazı dönemlerde birtakım değişikliklere uğradığı görülmektedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında, 1998, 2007 ve 2018 yıllarına ait okul öncesi öğretmenliği programlarında bulunan EÇME derslerinin haftalık ders dağılımları ve kredi miktarlarıyla ilgili bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler, Tablo 1, 2 ve 3'te detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 1. YÖK Mart 1998 Okul Öncesi Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (1998-1999 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Müzik Öğretimi I	III	2	2	3
2	Alan Eğitimi	Müzik Öğretimi II	IV	2	2	3
Toplam Ders Saati			8			

Tablo 1' de Yükseköğretim Kurumunun 1998 okul öncesi öğretmenliği programında III. ve IV yarıyıldaki "Müzik Öğretimi I" ve "Müzik Öğretimi II" olarak 2+2 şeklinde iki dönemde 4 saat teorik ve 4 saat uygulama olmak üzere toplamda 8 saatlik bir dersin olduğu görülmektedir (YÖK, 1998).

Tablo 2. YÖK Haziran 2007 Okul Öncesi Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2006-2007 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Müzik Eğitimi I	V	1	2	2
2	Alan Eğitimi	Müzik Eğitimi II	VI	2	2	3
Toplam Ders Saati				7		

Tablo 2' de Yükseköğretim Kurumunun 2007 okul öncesi öğretmenliği programı incelendiğinde; 1998 yılı programında "Müzik Öğretimi I" ismi ile bulunan ders 2007 programında yine aynı isimle devam etmiş ancak 2 saati teorik olan ders, 1 saate düşürülmüş, uygulama olan kısmı ise 2 saat olarak devam etmiştir. "Müzik Öğretimi II" dersi için ise herhangi bir isim ve ders saati değişikliğine gidilmemiş, aynı isimle 2 saat teorik ve 2 saat uygulama şeklinde devam etmiştir.

Tablo 3. YÖK 30 Mayıs 2018 Okul Öncesi Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2018-2019 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi	IV	3	0	3
Toplam Ders Saati				3		

Tablo 3'te Yükseköğretim Kurumunun 30 Mayıs 2018 okul öncesi öğretmenliği programlarında müzik dersleri ve haftalık dağılımları programında ise dersin isminin "Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi" olarak değiştirilmesine ve dersin yalnızca bir dönemde 3 saat ve sadece teorik olarak verilmesine karar verilmiştir.

Genel bir değerlendirme yapıldığında; Yükseköğretim Kurumunun hazırlayıp uyguladığı 1998, 2007 ve 2018 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında okul öncesi öğretmenliğinde verilen EÇME'ye yönelik derslerin 1998 yılı programında toplamda 8 saat iken, 2007 yılında 7 ders saatine, 2018 yılında da ise sadece teorik bilgilerin verildiği 3 saatlik bir derse dönüştüğü görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında, 1998, 2007 ve 2018 yıllarına ait sınıf öğretmenliği programlarında bulunan EÇME derslerinin haftalık ders dağılımları ve kredi miktarlarıyla ilgili bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler, Tablo 4, 5 ve 6'da detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 4. YÖK Mart 1998 Sınıf Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (1998-1999 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Müzik I	III	2	0	2
2	Alan Eğitimi	Müzik II	IV	2	0	2
3	Alan Eğitimi	Müzik Öğretimi	V	2	2	3
Toplam Ders Saati					8	

Tablo 4' te sınıf öğretmenliği programlarında verilmekte olan EÇME dersleri bazı dönemlerde birtakım değişimlere uğramıştır. Yükseköğretim Kurumunun 1998 sınıf öğretmenliği programında EÇME

dersleri III. yarıyılıda “Müzik I” ismiyle 2 saat teorik, IV. yarıyılında “Müzik II” ismiyle 2 saat teorik, V. yarıyılında da “Müzik Öğretimi” ismiyle 2+2 şeklinde hem teorik hem de uygulama olarak 3 kredilik bir ders olarak verilmiştir.

Tablo 5. YÖK Haziran 2007 Sınıf Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2006-2007 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Dersi	Müzik	III	1	2	2
2	Alan Dersi	Müzik Öğretimi	IV	1	2	2
Toplam Ders Saati			6			

Tablo 5’te YÖK, Haziran 2007 sınıf öğretmenliği programlarında müzik dersleri ve haftalık dağılımları incelendiğinde 1998 yılı sınıf öğretmenliği programında yer alan EÇME’ye yönelik derslerin; III. yarıyılıda “Müzik” ismiyle 1+2 şeklinde 1 saat teorik ve 2 saat uygulamadan oluşan 2 kredilik bir alan dersi, IV. yarıyılıda ise “Müzik Eğitimi” isimli 1+2 şeklinde 1 saat teorik ve 2 saat uygulamadan oluşan 2 kredilik bir alan dersi olarak değiştirildiği görülmektedir (YÖK, 2007).

Tablo 6. YÖK 30 Mayıs 2018 Sınıf Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2018-2019 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Müzik Öğretimi	VII	3	0	3
Toplam Ders Saati						3

Tablo 6’da YÖK 30 Mayıs 2018 sınıf öğretmenliği programlarında EÇME dersleri ve haftalık dağılımları incelendiğinde ise müzik derslerindeki azalmanın devam ettiği, sadece VII. yarıyılıda “Müzik Öğretimi” ismiyle 3 saat teoriden oluşan bir dersin olduğu görülmektedir.

Genel itibarıyla bakıldığında Sınıf Öğretmenliği Programlarında 1998 yılı programında toplamda 8 saat verilen müzik dersi, 2007 yılında 6 ders saatine 2018 yılında da ise sadece 3 saatlik teorik bir derse dönüşmüştür.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında, 1998, 2007 ve 2018 yıllarına ait müzik öğretmenliği programlarında bulunan EÇME derslerinin haftalık ders dağılımları ve kredi miktarlarıyla ilgili bilgiler mevcuttur. Bu bilgiler, Tablo 7, 8 ve 9’da detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 7. YÖK Mart 1998 Müzik Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (1998-1999 Eğitim Fakültesi Programı)

No	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları- I (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	I	0	2	1
2	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları-II (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	II	2	0	2
3	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları-III (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	III	2	0	2

4	Alan Eğitimi	Okul Bandosu	IV	2	0	2
5	Alan Eğitimi	Elektronik Org Eğitimi	IV	2	0	2
6	Genel Kültür	Oyun, Dans ve Müzik	VII	2	0	2
7	Alan Eğitimi	Eğitim Müziği Besteleme	VIII	2	2	3
Toplam Ders Saati					16	

Tablo 7' de müzik öğretmenliği programlarında verilen EÇME dersleri incelendiğinde; YÖK Mart 1998 müzik öğretmenliği programında; I,II,III,IV,VII ve VIII. yarıyılarda EÇME'ye yönelik derslerin yer aldığı görülmektedir. Ders isimleri ve saatleri incelendiğinde I. yarıyıda uygulama; II. ve III. yarıyıda teorik olmak üzere her dönemde 2 saat verilmekte olan "Okul Çalgıları", IV. yarıyıda 2 saat yalnızca teorik olarak "Okul Bandosu" ve "Elektronik Org Eğitimi", VII. yarıyıda 2 saat yalnızca teorik olarak "Oyun, Dans ve Müzik" ve VIII. yarıyıda 2 saati teorik, 2 saati de uygulamadan oluşan "Eğitim Müziği Besteleme" isimli bir dersin olduğu görülmektedir.

Tablo 8. YÖK Haziran 2007 Müzik Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2006-2007 Eğitim Fakültesi Programı)

NO	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları- I (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	I	0	2	1
2	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları-II (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	II	0	2	1
3	Alan Eğitimi	Okul Çalgıları-III (Gitar-Bağlama-Blok Flüt)	III	0	2	1
4	Alan Eğitimi	Elektronik Org Eğitimi	IV	0	2	1
5	Alan Eğitimi	Eğitim Müziği Dağarı	V	2	0	2
6	Genel Kültür	Oyun, Dans ve Müzik	VII	0	2	1
7	Alan Eğitimi	Okul öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar	VIII	0	2	1
8	Alan Eğitimi	Eğitim Müziği Besteleme	VIII	2	2	3
Toplam Ders Saati			18			

Tablo 8' de YÖK Haziran 2007 müzik öğretmenliği programlarında yer alan EÇME'ye yönelik dersler incelendiğinde; I. II. ve III. yarıyıda haftada 2 saat sadece uygulamadan oluşan "Okul Çalgıları", IV. yarıyıda 2 saat yalnızca uygulama olarak "Elektronik Org Eğitimi", V. yarıyıda teorik 2 saat "Eğitim Müziği Dağarı", VII. yarıyıda 2 saat yalnızca uygulama olarak "Oyun, Dans ve Müzik" derslerinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 9. YÖK 30 Mayıs 2018 Müzik Öğretmenliği Programlarında EÇME Dersleri ve Haftalık Dağılımları (2018-2019 Eğitim Fakültesi Programı)

NO	Dersin Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
1	Alan Eğitimi	Müzik Kültürü	III	2	0	2
2	Alan Eğitimi	Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	III	2	0	2

3	Alan Eğitimi	Müzik Öğretimi Programları	IV	2	0	2
4	Alan Eğitimi	Okul Müziği Dağarı	VII	2	0	2
5	Alan Eğitimi	Orff Çalgıları	VII	2	0	2
Toplam Ders Saati			10			

Tablo 9' da YÖK 30 Mayıs 2018 müzik öğretmenliği programlarında EÇME'ye yönelik dersler incelendiğinde ise; daha önce I. II. ve III. yarıyıda verilmekte olan "Okul Çalgıları" isimli dersin kaldırıldığı, III. yarıyıda 2 saat teorik "Müzik Kültürü" ve "Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları" derslerinin, IV. yarıyıda 2 saat teorik "Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları", VII. yarıyıda 2 saat teorik "Okul Müziği Dağarı" ve "Orff Çalgıları" isimli derslerin yer aldığı görülmektedir.

Müzik öğretmenliği programlarında EÇME' ye yönelik derslerle ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında; 1998 yılı programında toplamda 8 saat verilen EÇME dersleri, 2007 yılında 6 ders saatine 2018 yılında da ise sadece 3 saatlik teorik bir derse dönüşmüştür.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında, sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi bölümlerindeki lisans programlarında erken çocukluk dönemi odaklı müzik eğitimi dersleri ve bu derslerin haftalık dağılımlarıyla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Türkiye'de 21'i devlet, 16'sı vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 37 üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi bünyesinde çocuk gelişimi lisans programı bulunmaktadır. Çocuk gelişimi lisans programlarının bulunduğu üniversitelerin resmi web sitelerinde yayımlanmış oldukları ders bilgi paketleri incelendiğinde; "Çocukluk Döneminde Müzik", "Çocuk ve Müzik", "Müzik I-II" ve "Orff Eğitimi" isimli müzik dersleri bulunduğu ve bu derslerin çoğunlukla seçmeli dersler kategorisinde olduğu görülmektedir. Üniversitelerin dersleri sunmak için mevcut kaynaklar ve öğretim kadrosunu dikkate aldığı, bu durumun hangi derslerin programda yer alacağını da etkilediğini göstermektedir. Çocuk gelişimi lisans programı güncelleme çalışmaları iç ve dış paydaşların görüşleri ile yurt dışındaki benzer bölümlerin lisans programlarının Bologna süreçleriyle uyumlaştırılması sonucunda oluşturulabilmektedir (Aytekin ve Bülbün Aktı, 2015).

Sonuç ve öneriler

Öğretmen yetiştirme lisans programlarında 1998, 2007 ve 2018 yıllarında yapılan düzenlemeler incelendiğinde EÇME' ye yönelik verilen derslerin her düzenlemede ders saati ve sayı itibarıyla azaltıldığı; içerik bakımından ise sadeleştirildiği gözükmektedir. Bu durumun ülkemizde çözüm aranmaya çalışılan EÇME alanında yaşanan sorunları azaltmak yerine çözüme kavuşmayı bekleyen sorunlara yenilerini eklediği söylenebilir. Okul öncesi, sınıf ve müzik öğretmenliği programları ile çocuk gelişimi bölümlerinde yetiştirilmekte olan çocuk gelişimcisi ve öğretmen adaylarının EÇME konusundaki yeterliklerinin sorgulanması ve ivedilikle çözüme kavuşturulması gerektiğini düşündürmektedir. Eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği programlarından mezun olan öğretmen adaylarının ortaokul ve lise düzeyinde eğitim veren kurumlara atanması program içeriklerinin de bu

yönde dersleri içermesi mezuniyet sonrasında özel eğitim kurumlarının okul öncesi ve ilkokul kademesinde görev yapan müzik öğretmenlerinin de yeterliklerini sorgulatmaktadır. Ayrıca çocuk gelişimi bölümlerinde akademik kadronun yeterlikleri doğrultusunda derslerin belirlenmesi eğitim fakültelerinde yeterliği tartışılan EÇME derslerinde yaşanan sorunları daha da artırdığı düşünülmektedir. Eğitim fakültelerinde doğrudan EÇME uzmanı olamasa da dersleri bir müzik uzmanı yürütebilirken, çocuk gelişimi programlarında bu durumun çözüme kavuşması gereken daha acil bir durum olduğu, bunun nedeninin de çocuk gelişimi bölümlerinde güzel sanatlar eğitimi alanında uzmanlaşmış akademisyenlerin bulunmaması olarak görülebilmektedir. Hem eğitim fakültelerinin okul öncesi, sınıf ve müzik öğretmenliği bölümlerinde hem de sağlık bilimleri fakültelerinin çocuk gelişimi programlarında EÇME alan uzmanlarının görevlendirilmesinin alanda yaşanan EÇME sorunlarına çözüm olacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak erken çocukluk sanat eğitimi içerikli derslerin de yine erken çocuklukta sanat eğitimi alanında uzmanlaşmış sanat eğitimcileri tarafından verilmesi gerekliliğinin üzerinde çalışılması gereken önemli bir konu olarak görülmektedir.

Yükseköğretim Kurumunun 1998, 2007, 2018 yıllarında hazırlayıp uyguladığı müzik öğretmenliği lisans programlarında verilen EÇME' ye yönelik derslerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında; 1998 programında 12 saat teorik ve 4 saat uygulama olmak üzere 16 saat, 2007 programında 14 saat teorik ve 4 saat uygulama olmak üzere toplam 18 saat, 2018 programında ise 18 saatten 10 saate düşürüldüğü ve bu derslerin sadece teorik derslerden oluştuğu görülmektedir.

2018 yılı Eğitim Fakültesi programları incelendiğinde;

- Okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde “Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi” ismiyle 3 saatlik ve sadece teorik;
- Sınıf öğretmenliği programında “Müzik Öğretimi” ismiyle 3 saatlik ve sadece teorik;
- Müzik öğretmenliği bölümlerinde EÇME' yi de içeren “Müzik Kültürü, Müzik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları, Müzik Öğretimi Programları, Okul Müziği Dağarı ve Orff Çalgıları” 10 saatlik ve sadece teorik derslerin olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak müzik öğretmenliği bölümleri almış oldukları senato kararlarıyla okul öncesi müzik eğitimine yönelik dersleri seçmeli olarak programlarına dâhil edebilmektedir.
- Çocuk gelişimi lisans programlarında ise derslerin mevcut kaynaklar ve öğretim kadrosuna göre belirlendiği, bu doğrultuda çoğunluğu seçmeli olan EÇME' ye yönelik derslerin programda yer alabilmektedir.
- Derslerin yürütücülüğünü hem akademik düzeyde üstlenen öğretim elemanlarının hem de okul öncesi ve ilkokul düzeyinde üstlenen okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin karşı karşıya kaldığı ortak problemlerinin başında, sadece teorikten ibaret ve sınırlı saatte verilen müzik dersi yer almaktadır. Sadece teorik olan ders “yaparak yaşayarak öğrenme” ilkesine uygun düşmemektedir.
- Müzik teorik bilgilerin sürekli ezberlenmesiyle değil; öğrenilenlerin hayata aktarılabilmesi ve gelişimin tüm alanlarıyla ilişkilendirilebileceği uygulama alanının oluşturulduğu etkinliklerle yaşama dâhil edilebilir.

Sonuç itibarıyla yıllar içerisinde yapılan düzenlemelere rağmen YÖK' ün 30 Mayıs 2018 yayımlanmış

olduğu Müzik Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği programlarının EÇME' yi yürütmekte olan eğitimcilere gerekli olan yeterlikleri kazandıramadığı ve yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünölmektedir. EÇME' nin ayrıca bir uzmanlık alanı olarak görölməsi, bu uzmanlık alanına yönelik lisans ve lisansüstü programların açılması, çocukların tüm gelişim alanlarında etki sahibi olduğu düşünölen EÇME kapsamında verilecek derslerin alan uzmanları tarafından verilmesi ve programda zorunlu dersler arasında yer alması gerektiği düşünölmektedir.

Kaynakça

- Alpaslan, U. (2010). *Okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi doğrultusunda uygulamakta oldukları müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları problemler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Arapgirlioğlu, H. & Karagöz, B. (2011). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi sürecinin durumu ve değerlendirilmesi. *Education Sciences*, 6(1), 183-196. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19821/212126>
- Aysu, B., Aral, N., Gürsoy, F., & Yıldız Bıçakçı, M. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 21-31. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid/issue/41277/482728>
- Aytekin, Ç., & Bülbün Aktı, B. (2015). Bologna Çalışmaları Kapsamında Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans Programı Güncelleme Çalışmaları. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(3), 19-27.
- Burak, S. (2019). Self-efficacy of pre-school and primary school pre-service teachers in musical ability and music teaching. *International Journal of Music Education*, 025576141983308. doi:10.1177/0255761419833083
- Chan, W. (2012). *Professional learning and pre-school music teacher education: Developing a framework for early childhood music teacher education*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of New England, New South Wales, Australia.
- Davey, L. (2009). The application of case study evaluations (T. Gökçek, Çev.). *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3.
- Elaldı, Ş., Batdı, V., & Sönmez-Ölger, D. (2020). Music education competencies of preschool teachers and preservice preschool teachers. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(2), 617-636. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.640704>
- Gruenhagen, L. M. (2012). Learning in practice: A first-year early childhood music teacher navigates the complexities of teaching. *Research Studies in Music Education*, 34(1), 29-44. <https://doi.org/10.1177/1321103X11430593>
- Haston, W. (2007). Teacher as modeling as an effective teaching strategy. *Music Educators Journal*, 93(4), 26-30. <https://doi.org/10.1177/002743210709300414>
- İlhan, A. Ç. (2019). Türkiye'de Sanat ve Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Son Değişiklikler. *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(1), 9-22. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ausfd/issue/50376/653009>
- Kalyoncu, N. (2005). Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Müzik Öğretmenliği Lisans Programının Revizyon Gereksinimleriyle Tutarlılığı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 207-220. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6755/90834>
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri (Ed. Tanrıoğen, A.). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 55-84). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Koca, S. (2013). An investigation of music teaching self-efficacy levels of prospective preschool teachers. *Educational Research and Review*, 8(12), 897-900. doi: 10.5897/ERR2013.1483
- Kılıç, İ. (2009). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 123-137. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuefd/issue/8706/108700>
- Neelly, L. P. (2000). Collaborative early childhood music practice: A year in the life of a prekindergarten music teacher (Doctoral dissertation, University of Rochester, Eastman School of Music). *Dissertation Abstracts International*, 61(03A), 927.
- Öztutgan, Z. (2018). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 574-593. doi: 10.14520/adyusbd.351754

- Punch, K. F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (Bayrak, D. ve Diğerleri Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Saunders, T. C., & Baker, D. S. (1991). In-service classroom teachers' perceptions of useful music skills and understandings. *Journal of Research in Music Education*, 39(3), 248–261. <https://doi.org/10.2307/3344724>
- Suthers, L. (2008). Early childhood music education in Australia: A snapshot. *Arts Education Policy Review*, 109(3), 55–64. doi:10.3200/aepr.109.3.55-64
- Tufan, S. (2006, 26-28 Nisan). Okul öncesi müzik öğretmeni profili. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi (ss. 185-192). <https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/S-Tufan.pdf> 05.02.2024
- Yükseköğretim Kurumu. (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-1998.pdf> 08.02.2024
- Yükseköğretim Kurumu. (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari.pdf> 08.02.2024
- Yükseköğretim Kurumu. (2018). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> 09.02.2024